

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta

Lausuntopyyntö 5.11.2020

HE 188/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Yleisesti

Pidämme lain tavoitteita perusteltuina ja erittäin tärkeinä opiskelijoiden terveystietojen saatavuuden turvaamisen kannalta. Haluamme huomauttaa, että asia on hyvin kiireellinen.

YTHS:n tiedonsaantioikeus

SAMOK katsoo, että tiedonsaantioikeuden alaisiksi ehdotetut tiedot ovat välttämättömiä opiskeluterveydenhuollon palveluiden turvaamiseksi kaikille korkeakouluopiskelijoille. YTHS:llä on velvollisuus tarkistaa opiskelijan läsnäolotiedot ennen palveluiden tarjoamista. Mikäli YTHS:n käytettävissä ei ole ajantasaisia tietoja, se asettaa pahimmassa tapauksessa opiskelijat eriarvoiseen asemaan ja vaarantaa terveystietojen saatavuuden. Opiskelijan kannalta on merkittävä riski, jos YTHS:llä ei ole käytettävissään ajankohtaista tietoa tämän läsnäolo-oikeudesta.

Muut toteuttamisvaihtoehdot

Nykyistä, sopimusperusteista ja korkeakoulujen vapaaehtoisuuteen perustuvaa tiedonsiirtoa ei SAMOKin näkökulmasta voida pitää toimivana ratkaisuna. Emme pidä kannatettavina muita esityksessä esiin nostettuja vaihtoehtoja, kuten sitä, että opiskelijan tulisi ilmoittautua henkilökohtaisesti toimipisteessä ennen palveluiden käyttöä. Tämä heikentäisi mahdollisuutta palveluiden joustavaan käyttöön ja asettaisi kaukana palvelupisteistä asuvat opiskelijat muita huonompaan asemaan. Tämä olisi

kestämätöntä varsinkin AMK-opiskelijoiden kohdalla, sillä he asuvat monesti muualla kuin opiskelupaikkakunnallaan eikä asuinpaikan lähellä välttämättä ole YTHS:n toimipistettä.

Esityksen muissa toteuttamisvaihtoehtoissa on ehdotettu yhtenä vaihtoehtona seuraavaa: "yliopistojen ylioppilaskunnat ja ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat voitaisiin velvoittaa ilmoittamaan välttämättömät tiedot opiskelijoista YTHS:lle." Opiskelijakunnilla ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia tähän. Lisäksi opiskelijakunnan jäsenyys on vapaaehtoinen, eikä opiskelijakunnilla siten ole tietoja kaikista AMK:n opiskelijoista. Katsomme, että tämä asettaa opiskelijakunnille liian suuren velvoitteen, jota ei voida toteuttaa nykyisillä resursseilla.

Voimaantulo

SAMOK tahtoo ilmaista huolensa esitettyjen muutosten voimaantulon aikataulusta. Esityksen mukaan tämä tapahtuu 1.1.2021, mikä on myöhäinen ajankohta huomioiden, että YTHS:n palvelut laajenevat tuosta samasta päivästä alkaen AMK-opiskelijoille. Emme toivo tilannetta, jossa opiskelijat eivät pääse kauan odotettujen palveluiden piiriin. Tiedonkulun rakenteellisista esteistä koituvat ongelmat vaikuttaisivat hyvin negatiivisesti jo valmiiksi suuren terveydenhuollon muutoksen keskellä oleviin opiskelijoihin ja asettaisi YTHS:n ikävään tilanteeseen, johon se ei juuri voi vaikuttaa.

Helsingissä 11.11.2020

Anna Laurila
puheenjohtaja

Armi Murto
toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Hannele Kirveskoski
hyvinvointipolitiikan asiantuntija
hannele.kirveskoski@samok.fi
050 389 1015